పంచమహా పాతకములు

స్త్రీలయెడ మోసము గావించు

పంచమహాపాతకములు

ఇది

నాళము కృష్ణారావుచే

రచింపఁబడి.

మానవసేవాపత్రికయందు

ప్రకటింపఁబడెను.

రాజమహేంద్రవరము.

[illegible] ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడియె.

1912

వెల 0 1 0

గీ. ఎవఁడు స్త్రీలయం దమితగౌరవము గలిగి
వారియున్నతికయి పాటుపడెనొ, యట్టి
దేశిరాజు బాపయ్యకు నాసఖునకు
సంకితం బొనర్చెద దీని సధికభక్తి

శ్రీ [illegible]

స్త్రీలయెడ మనము గావించు

పంచ మహాపాతకములు.

"క. కులకాంతతోడ నెప్పుడు
కలహింపకు వట్టితప్పు ఘటియింపకుమీ
కలకంఠికంట కన్నీ
రొలికిన సిరి యింట నుండ నొల్లదు సుమతీ."

పూర్వము మనహిందూసంఘము తోడిసంఘములకంటె నత్యున్నతపదవి ననుభవించుచు సర్వసౌభాగ్యములతోఁ దులతూగుచుండెడిది. అట్టియుత్తమసంఘ మిప్పుడు కాలవశమున దురాచారముల కాకరమై యగణితమగు పాపజాలముల కాలవాలమై యున్నది. అజ్ఞానాంధకారముచే మనజ్ఞానతేజము కప్పబడి నడుగంటఁ బాపపంకమున మునిఁగినవారమై, తుదకు మనకు ప్రియతములును ప్రాణపదములు నగువారియెడ నయితము చెప్పరాని పాపము లొనరించు నంతటిదుస్థితికిఁ బాల్పడినారము. సోదరులార! నే నిట్లు చెప్పుట యతిశయోక్తి యందురేమో? మనశరీరములకు కారణభూతలగు మాతలయెడలను మన సహచరులగు భార్యలయెడలను మనతనూజాతలగు పుత్రికలయెడలను మనము ఘోరంబగు నపచారములఁ జేయుచుండుటలేదా? మనమొనరించు నపకారపరంపరలకు బలియయి మన స్త్రీలతిహీనదశకులోనయి యాక్రందించుచున్నను మన కణుమాత్రము దీపిపోవుదురా?

"House hold stuff

Live chattels, mincers of each other's fame,
Full of weak poison, turnspits for the clown,
The drunkard's foot ball, laughing stocks of time,
Whose heads are in their hands, and in their heels
But fit to darn, to knit, to wash, to cook,
To tramp, to burnish, and to scour,
For ever slaves at home, and fools abroad'

సీ. తేనెబూసిన కత్తి, తోనయుండెడి మిత్తి, దోషజాలంబుల తోలుతిత్తి
మగవారి పనిముట్టు, జగడాల తలకట్టు, త్రాగుబోతులు కాలఁ దన్ను చెండు,
మగలపాలిటి బూచి, వగలఁగొల్పు పిశాచి, మంగళముల మారి, భంగకారి,
తుచ్ఛమునకిరవు, మచ్చరముల కలవు, పేరుపరువులకు వేరుపురువు,

గీ. నారి, పాచిపనుల నారితేరినదియు,
మూలఁ గూలుచు సోలుచు మూల్గునదియు,
పొరుగువారలఁ జేరుచు పోరునదియు,
గడపలోపల దాసి, రాకాసి యవల.

మనము నిజముగ స్త్రీలను బానిసలవలెఁ జూచుచుండుట లేదని చెప్పవత్తురేమో? అట్లయిన మనము వారికి గావించుచున్న ఆసురవివాహముల కేమి చెప్పెదరు? అయ్యో! ఆడుదాని జన్మ మెంత నిరర్థకమగుగతికిఁ గొనితెచ్చితిమి? ధనవంతులు కట్నములిచ్చి ధనము గోలుపోవలసివచ్చునని పుత్రికోదయము శుభాస్పదమని తలంపరు. పుత్రికోదయమున కెదురుచూచు నిరుపేదలు కూతును తెగనమ్మి నిజమాంసవిక్రయమున కొడిగట్టెదరు. ఎటుల చూచినను మనము స్త్రీజాతియెడ న్యాయముగ ప్రవర్తించుచుంటిమేమో పరికింపుఁడు. పుట్టినది మొదలు గిట్టువఱకును వారిని మన మెట్లు కడగండ్లఁ బెట్టుచుంటిమో చూడుఁడు.

1. శైశవము.

అయ్యో! మనశిశువులకు కొన్ని నెలలైనను తిన్నఁగ వచ్చినవో లేవో, అప్పుడే మనము వారిని పసులవలెఁ బట్టి హింసింపఁ దొడఁగితిమి. కటకటా! లేతతామరరేకులఁ బోలు వారి చెవులయందును నాసికయందును శూలములవంటి సూదులఁ గ్రుచ్చి కుట్టు కుట్టించినపుడా నెత్తురుకందు లగు శిశువు లెంతయులమట జెందెదరో కదా! అప్పుడా నోరులేని పసికూనలు దుస్సహమగు నా వేదనకుఁ దాళఁజాలక తమ చిఱురొమ్ముల నెగవైచుచు, నుక్కిరిబిక్కిరిగ నెగిర్చుచు, కాలుసేతుల విలవిలఁ దన్నికొనుచు గన్నుల జోటజోట నీరుగార వెక్కివెక్కి యేడ్చుచు, నొందెడివంత యింతయంత యని చెప్ప నలవి యగునే? సహజకోమలములగు వారియంగకములఁ గఱకుసూచికలఁ జొనిపి చుఱుకుచుఱుక్కున నొక్కొక పోటు పొడిచినప్పుడెల్లను, మిన్నుమన్నన నెట్టిదో యెఱుఁగని వారిచిన్నికన్నులనుండి యొక్కొక్క కన్నీటివెల్లువ పొరలిపొరలి వెడలుచుండ చూచువారి యుల్లములు జల్లుమనకుండునే! మున్ముందు మాటలు కొంజాలు నా బాల లప్పు డొందెడి బాధ యెట్లుండునో తెలిసికొనుటకు మీలో నేరైన నమ్మహాభాగ్యము నొకనాఁడైన ననుభవింప నిచ్చగించెద. కొలఁది ముల్లు గ్రుచ్చుకొనినంత మాత్రాన నా బాధ సహింపనేరమన, తిన్నఁగఁ గన్నులైనఁ దెఱవని చిన్నపాపల యవయవములలోఁ బదులకొలఁది తూట్లు పొడువఁబడుచుండ, సహర్షోత్సాహమును కన్నులపండువఁగఁ దిలకించుచున్నారము.

ఇట్లు మనము కిరాతులవలె వారిని హింసించుట యేటికి? కాదుగాని నగలకు గాక యిఁక నేమనవలెను? సొగసుగన్పట్టుటకై బాలికల చెవులు కుట్టుటమున, వారిశరీరముల రంధ్రములు పొడుచుటయె గాక, చిన్నారిపాపలున్నవనెన్ని చివిలాసార్థము వేళ్లఁగట్టఁగుము. పిల్లలంగారములాలిశుభ్రులకుఁగలిగి చెడి కులంకారమాతలిదండ్రులకె తెలియవలయును. కాని చూచినగాని. నగలో సొమ్ములోసొమ్ములో, భూషణములో దూషణములో నాకుఁ దెలియకున్నది ఆహా! మన మెంతబుద్ధికులమని గర్వించుచున్నారము? సర్వజ్ఞుఁడగు నీశ్వరునకే పంగనామములు పెట్ట సాహసించుచున్నారము. ఒకవేళ నీనగలఁ దగిలించుటచే వారిశరీరముల కొకవిధమైన శోభ గలిగించునెడ, సర్వావయవముల నిర్మించిన యాసృష్టికర్త కాపాటిచిన్నకన్నములఁ గలిగించు తెలివి తోఁచలేదు కాఁబోలు. లేక యీవఱకుఁ గల్పించిన నవరంధ్రములకే యాతఁడలసట నొంది తక్కినవి పూర్తిగావించుటకు మనకు దిగవిడిచి యుండును. అవును. సృష్టికిఁ బ్రతిసృష్టి సేయఁ దొడఁగిన బుద్ధికుశలుల మగు మనకు జనించిన యీయాలోచన రిత్తయై యుండఁ జనదు. ఈనగలవలని యందముమాట యటుండ నిచ్చి, వీనివలనఁ బ్రయోజనము లేమేని యుండునేమో యించుక యోచింతము. ప్రయోజనములలో నొకటియును నామందబుద్ధికి గోచరించుచుండుట లేదు కాని, అనర్థము లనంతములుగఁ గన్పట్టుచున్నవి. గిల్లిన పాలు చిందెడి వారిచెవులకును ముక్కులకును! ఆభరణము లనెడి యాభరముల వ్రేలఁగట్టినను, హారము లనెడి భారముల వారిమెడలపై దిగవేసినను, కడియము లనెడి సంకెలలను మృదువులగు కాలుసేతుల బిగించినను, యవయవములు నవకము సెడి కొంకరి బింకరి వోవును. వేయేల! సొమ్మున కాసించి ద్రుచ్చులు శిశువులఁ దెగఁ జూతురు. నగలవలనఁ గలుగు కీడులింకను చెప్పఁ బూనినచో నిట్టిపొత్తములవంటి వేక పది యగును. చూచితిరా! ఆభరణములవలని ప్రయోజనపరంపరలు. ఇట్టినీచకృత్యముల నొనరించుట కింకను మనము సిగ్గు వహింపకున్నారము.

ఛీ! ఇదియా మనమానవత్వము? ఇదియా మననాగరికత? ఇదియా మనమనుగడకు సార్థకము? ఇదియేనా మనము విద్యనేర్చినదాని సత్ఫలము? ఇది యంతయు నాచారపిశాచము యొక్క విచేష్టితము. ఆముదుసలిరక్కసి శాపోదకకలశము గరమున ధరియించి మంత్రించుపునీటులఁ జల్లి, భరతఖండ మంతయు నొక్కుమ్మడి భస్మీకృత మగు నటుల శపియించి, తనసమ్మోహనాస్త్రముచే మనయుక్తాయుక్తపరిజ్ఞానమును పోఁబెట్టి మనబిడ్డలకు మనమె యకార్యకరణములఁ దలపెట్టు మహాశక్తి ప్రయోగించుచున్నది.

మనశిశు విష్ణువు కొంచె మెదిగి పుడమిపైఁ దప్పటడుగు లిడుచు నడయాడు యీడునకు వచ్చినది. ఈయీడున నెగధా పసిబిడ్డలు తమవిద్దెముల చేతను ముద్దులుగు

లకు ముద్దులచేతను మురిపెములచేతను మందహాసములచేతను తలిదండ్రుల నానందవారిధి నోలలాడించెదరు! కాని యిప్పుడయినను మనహింస మనము మానితిమా? మనబిడ్డ లాడుకొను తీ రెంతజాలికరముగ నుండునో మనము చూచుచుండుట లేదా? తరువుల చివురుజొంపములు కన్నులకు బంధువుసేయ, పులుగుల కిలకిలారావములు చెవులకు విందు గొలుప, ఈశ్వరనిర్మితమగు పచ్చనిలివాచియో యనునట్లు వెలయు బచ్చికబయలుల దాని నెన్నఁడైన విచ్చలవిడి విహరింపఁ బుచ్చితిమా? కుక్క, పిల్లి తక్క తక్కినమృగములం దొకదానినైన నది తిలకించియుండునా! పెంపుడుచిలుక యూరపిచ్చుక తక్క తక్కినపక్షుల నామములైన నది పేర్కొనఁ జాలునా? తళుకు తళుకుమని యాకసమున మెరయు చుక్కల నెవ రలంకరించిరో, చూచినమాత్రన కన్నులకు మిఱుమిట్లు గొలుపుచు దేదీప్యమానముగఁ దేజరిలు సూర్యుని కాప్రకాశ మెవ్వ రనుగ్రహించిరో, తనపండువెన్నెలచే నెల్లజీవులకు హాయి గొలిపి మైమఱువఁ జేసెడి జాబిల్లి కాచల్లఁదన మెవ్వరు ప్రసాదించిరో, ఎటు జూచినను కుప్పలుతిప్పలుగ వెలయు తక్కిన సృష్టివైచిత్ర్యములకెల్ల సంధాయకుఁ డెవరో, మన మెన్నఁడైన దానికి నేర్పి యుంటిమా? అది నిరంతరము చూచుచుండు వస్తువు లెయ్యవి? దాని దృష్టికిఁ జూపు మేరదూర మెయ్యది? పంజరములోని పిట్టవలె తనచిన్నగుడిసెలోని నాలుగుగోడల నడుమను అది యెప్పుడు బంధింపఁబడి యుండదా! ఆట యన నెట్టిదో యెఱుఁగక ఆడుకొనుట కీడుజోడు చెలిమికత్తెలు లేక, యుల్లాసమునకు నోచుకొననిదై, అది యెల్లపుడు తనయిరుకుగదిలో చిందులుద్రొక్కుచు నుండదా! పూవులకుఁ దావియుంబోలె, బిడ్డల కాటసహజము కాదా! చిఱుతవారికి నవ్వుచు గేరుచు గంతులు వైచుటకన్న వినోదమేమి కలదు? చూడుఁడు. తనకరములచే పద్మినీకాంతను గిలిగింతలువెట్టి పకాపక నగించుచు బాలమార్తాండుఁ డెట్లు క్రీడించుచున్నాఁడో? పిల్లవాయువు లను చెలికత్తియ లూచుచుండ, పువ్వులగుత్తియ లను నుయ్యాలలపై నవలీల వాలి జుమ్మని రొదలుసేయుచు దుమ్మెద లెట్లు చెలరేగుచున్నవో? మనపూర్వకవులు తమప్రబంధముల యందు బాలికల ఖేలనముల నెట్లు వర్ణించియుండిరో యరసితిరా?

సీ. పేర్వెర బొమ్మల పెండ్లిండ్లు సేయుచు నబలలతోడ వియ్యంబు లందు;
గుజ్జనగూళ్ళను గొమ రొప్ప వండించి చెలులకు బెట్టించు జెలువు మెఱసి,
రమణీయమందిరారామదేశంబుల బువ్వడీగెలకును బ్రోదవెట్టు;
సదమలమణిమయ సౌధభాగంబుల లీలతో భర్మడోలికల నూగు;
గీ. బాలికలతోడఁ జెలరేగి బంతులాడు, శారికాకీరపంక్తికిఁ జదువు సెప్పు,
బర్హిసంఘములకు మురిపములు గులుకు, మదమరాళములకుఁ జూపు మందగతులు.

స్త్రీల యెడ మనము గావించు

పంచ మహాపాతకములు.

2. విద్య.

స్త్రీవాక్య మహాప్రబంధము యొక్క ప్రథమాశ్వాస మింతటితో ముగిసినది. మన శిశు విష్ణు దాటుకొను యీడు గడచి విద్య నభ్యసించు వయసునకు వచ్చినది. కాని చదువు చెప్పించుటకై యామెను మనము బడికి బంపించుచుంటిమా? ఇప్పుడు మనదేశము నందలి బాలికాపాఠశాలల సంఖ్య యెంత? ఎక్కడనో పెద్దపట్టణములయందు తక్క తక్కిన గ్రామములయందు బాలికాపాఠశాలలే లేకపోవలయునా? ఆపాఠశాలలయందు నైతము బాలికలకు జీతములు లేకయె చదువు చెప్పఁబడును గావున బంపఁబడుచున్నారు. ప్రతిబాలికయు మాసమున కొకయణా జీతము చెల్లించినఁ గాని పాఠశాలకు రానివ్వఁబడదని పాఠశాలాధికారులొక శాసనము చేయనిండు. మఱునాఁ డొక బాలికయైన బడికి వచ్చునేమొ చూతము. కాని ప్రతిబాలుఁడును ఇప్పుడు చెల్లించుచున్న రూప్యములకొండె నున్న జీతమును రెట్టింపు చేయనిండు, మఱునాఁడు బాలురపాఠశాల లేమైన తగ్గునేమొ? ఈవిభేద మేల కలుగవలయును? మనబాలికలకు పాఠశాలలలో జీతములు నైకొనకయె విద్య నేర్పుటయు కాక, వారికి పుస్తకములు పలకలు కలములు కానీలు కూడ యేల యుచితముగ నీయవలయును? బాలికల విద్యాభ్యసనమునకై యొక్క పైసయైన మన మేల వెచ్చింపఁగూడదు? మన బాలికల కాళ్లు లేవా? కన్నులు చెవులు లేవా? కరచరణాద్యవయవములు లేవా? ఇంద్రియములు బుద్ధి జ్ఞానములు లేవా? మనపుత్రికలు శృంగార మను రజమున కరుణ యను సుధారసమును మేళవించి కరచి పోసిన మెఱుపు తీవెలు కారా? మన నారీమణులు,

> "కార్యేషు దాసీ, కరణేషు మన్త్రీ। రూపేచ లక్ష్మీః, క్షమయా ధరిత్రీ।
> స్నేహేచ మాతా, శయనేషు రంభా। షట్కర్మయుక్తా కులధర్మపత్నీ"

అని మనపూర్వకవులచే వర్ణింపఁబడి యుండ లేదా? మనకిప్పుడు సావిత్రీ సీతలు లేరా? గార్గీ మైత్రేయులు కలవయిరా? దమయంతీ చంద్రమతులు గగనకుసుమము లైరా? విమలా సంయుక్తలు గ్రంథములలోని వారే యైరా? మానవసముదాయములో నర్ధభాగ మిట్టి దీనదశయం దడంగి యుండ, మనసంఘ మెన్నటి కైన సన్నతి గాంచునా? ఇందు గూర్చి యొక యాంగ్లేయకవి యెట్లు వచించెనో వింటిరా?

"The Woman's cause is Man's, They rise or sink Together Dwar'fd or God-like, bond or free"

"ద్వి. వనిత సేమమ్మె మగ♦వాని సేమంబు,
వనితాభివృద్ధి ♦ వానికి వృద్ధి;
పడతి యౌన్నత్యంబు ♦ బడయక యున్న,
పురుషుఁ డేగతిఁ బెంపు ♦ పొందఁగ నేర్చు?
ఘనకార్యము లొనర్పఁ ♦ జ్ఞానంబుఁ గూర్ప,
స్వాచ్ఛందవృత్తి జీ♦వనమును సల్ప
పరిపూర్ణమైనట్టి ♦ స్వాతంత్ర్య మూనె
పురుషుని చందానఁ ♦ బొందఁగ వలయు"

స్త్రీలు విద్య నేర్వక పురుషులు మాత్రము సమగ్రముగ నభ్యసించిన, లోకమున కేమేని ప్రయోజన ముండునా?

"చ. పురుషుఁడు విద్యయందుఁ బరిపూర్ణత నొందిన, వెలఁది విద్య నే
మెఱుఁగక యున్నఁ, గాపురము నే మనవచ్చును? బండికొండికిన్
తురగము నొక్కవైపునను దున్నను వేఱొకవైపు గట్టినన్
జరుగిడ నేర్చునే సరిగ? బండిని బద్ధలుగాఁగ నీడ్చుచున్."

అనునది సత్యము కాదా? అట్లయ్యును నీబాలిక యభివృద్ధికై యణుమాత్రము శ్రద్ధ గొనవ దేల? నీరక్తస్పర్శ గలిసినవారి యెడలనె నీవు త్యాగము నూనని యెడ, నిఁక నేమి చెప్పవలయును? అదిని పరిత్యాగమె? లేనినాఁడు జగదుత్పత్తికి నిమిత్తముండునా? నీకు ఉపనిషత్తులయందును భగవద్గీతలయందును పరిపూర్ణవిశ్వాసము గలదేని, యాత్మ త్యాగమును గూర్చి వేనోళ్ల నుద్ఘోషించుచుండవా? "భగవత్కార్యములకు తమశరీరముల కైంకర్యము చేయనివారు భగవత్కృపకు పాత్రులు కారు" ఇది సర్వమతసమాదరణీయము కదా! జీవకోటి యంతయు భగవంతుని యపరిమితపరిత్యాగము వలన జనించినదని నమ్మువారును, నిఖిలచరాచరవస్తుజాలములందును ఈశ్వరుని దివ్యమహిమలఁ గనుఁగొనుచు తమజీవితముల మహాయజ్ఞములుగ నొనర్చినవారును అగు ఆర్యుల సంతతివారమని గర్వించు మనము, మన కొమరితల విద్యకై యొకయణా వెచ్చింప వెనుదీయుచున్నాము. ఇదియే గదా మన స్వార్థపరిత్యాగము! ఇదియే కదా మన సంఘసంస్కారధురీణత! ఇదియే కదా మన నవనాగరికత!

స్త్రీలయెడ మనము గావించు
పంచ మహా పాతకములు.

౩. వివాహము.

దీనితో నంతయు నైనదా? మనపాతకము లింతతో నాగినవా? ఆగిన బాగుగా నుండును. మన పాతకములలో నెల్ల ఘోరపాతక మొకటి మన కథానాయిక యింకను విద్య నేర్చుకొను వయసు గడవక మున్నె—యింకను ఆడుకొను యీడునైన దాటక మున్నె, దానిని భర్తకుఁ గట్టిపెట్టి నాయికగఁ జేయుచున్నది. కొన్నియెడలఁ దిన్నఁగ రెండేండ్లైన నిండకుండఁగనె మన పసిబాల వధు వగుటయు, విధ వగుటయుఁ గూడ యందందు జూచుచునె యున్నారము. మనదేశ మంతయుఁ గూడ నిట్టిదుర్దశ కింకను పాల్పడలే దని మనము కొంత సంతసింపవలసియె యున్నది. కాని మన బాలికలను మిక్కిలి చిన్నతనముననె పెండ్లి చేయుచుంటి మనుట మాత్రము మన మొప్పుకొనవలసి యున్నది. అతిబాల్యవివాహమునకు బలి యయి శరీరపటిమను గోలుపోయి, తీరని రోగములకు లోనయి, తమ మనుగడ తమకే రోసగింపు గాఁగ, బ్రతికియున్నంతకాల మెల్లరిచేతను రోతలం బను నిల్లాండ్ర మన మెందరిని నిత్యమును జూచుచుండుట లేదు?

చూచితిరా, మనస్త్రీల ప్రస్తుతమస్థితి? అజ్ఞానాంధకారము కన్నుల నావరింప తమ దురవస్థ తామె గుర్తెఱుఁగఁ జాలనివారై, తమ్మెవరైన నుద్ధరింప నెంచినచో, వారికి తమ్ముఁ గట్టఁ ద్రాళ్ళు తామె తెచ్చి యిచ్చుకొను నంతటి హీనదశయందు వారు మునిఁగియున్నారు. దక్షిణఅమెరికాలో నుత్తరదక్షిణదేశములకు యుద్ధము సాఁగి నప్పుడు, కొందరు మహనీయులు బానిసలను విక్రయించు క్రూరాచారమును మాన్పింపఁ దలంప, బానిసలు తమదుస్థితిఁ దొలఁగింప శ్రమపడ నక్కఱలే దనియు, తమ ప్రస్తుతావస్థయె తమకు సౌఖ్యావహముగ నున్న దనియు, మొఱలిడ లేదా? వారి కప్పుడు బానిసతనము బానిసతనము వలెఁ దోచనంత దౌర్భాగ్యము వారిని గప్పియున్నది. అట్టులె, మన స్త్రీలును దురాచారపిశాచముచే నావేశము నొందినవారై, తమ సౌఖ్యవార్థికి తామె యడ్డకట్టలై నిలచి యుండు నంతటి దురవస్థకుఁ బాల్పడినవారలు. మన స్త్రీ లిట్లు దురాచారకూపమునఁ బడి మునిఁగిపోవుచుండ, మనము వారిని పైకి లేవనెత్తుట యటుండ, వారితోఁ గలసి మనమును అథోగతి పాలగుచున్నారము. శరీరశాస్త్ర మన్న నేమియో యెఱుంగక, యెఱింగియు దానినిబంధనల నతిక్రమించుట పాప మని తెలిసికొననేరక, మీదుమిక్కిలి యాపాపము మనలను మనసంఘమును బట్టి పీల్చి పిప్పి చేయుచున్నను, దానికి దాసులమై దోసిలి యొగ్గుచున్నారము.

ఓదురాచారపిశాచమా ! నీప్రభావము నేమనవచ్చును ? జనులు నిన్నొకప్పుడు ఆశ్రయించిన వెనుక, వారి నీకన్నంటికిని నీవలలో వైచికొని కీలుబొమ్మల వలె నీయిచ్చ వచ్చినట్లెల్ల వారి నాడించి క్రీడించుచుందువు గదా ! అప్పుడు నీ వన్నింటికిని అభేద్యమైన పంజరకవచము దొడిగికొని కూరుచుందువు. అప్పుడు నీయెదుట శ్రుతి శ్రుతికటువుగ నుండును. స్మృతి స్మృతి దప్పియుండును. పురాణము పురాణ మగును. ఇతిహాసము పరిహాస మగును. జ్ఞానము శూన్య మగును. యుక్తి శక్తిలేని దగును. ప్రకృతి వికృతి నొందును. స్వభావము అభావ మగును. అతిబాల్యవివాహము అవార్య మనియు, అనాచార మనియు, అనారోగ్య మనియు, అనర్థదాయక మనియు అపవిత్ర మనియు, అస్వభావ మనియు, వేదములు వాదించుచున్నవి ; స్మృతులు ఘోషించుచున్నవి; ప్రకృతిశాస్త్రములు చాటుచున్నవి ; వైద్యశాస్త్రములు మొఱపెట్టుచున్నవి; లోకజ్ఞానము ప్రకటించుచున్నది. కాని యవి యన్నియు మన కరణ్యరోదనములైనవి ; చెవిటివాని ముందర శంఖారావములైనవి. బాలికలకు చిన్నతనముననె పరిణయ మగుటచే వారు తోడిచేడియలం జూచి వారివలె తాము తమ భర్తలతోం గలసి యెన్నడు సుఖింతుమా యని యువ్విళ్లూరుచుందు రనియు, నందుచే వారికి తలంపులు చెలరేగి వలపులు తలకెక్క, తరుణవయసు రాకమున్నె రజస్వల లగుట తటస్థించుచున్న దనియు, పుష్పవతులైనంతమాత్రమున నవయవవికాసము సంపూర్ణముగ గలుగకుండు ననియు, నట్టిసమయమున వారికి నిషేకము గావించినచో శరీరపటుత్వము సడలి పలురోగముల పాలగుదు రనియు, నట్టియెడ వారికి చూలు నిలుచుటయె దుర్లభ మనియు, నొకవేళ నిలిచినను తల్లికో శిశువునకో లేక యిరువురకునో ప్రాణాపాయము సంభవించు ననియు, ఒకవేళ గండము గడచి శిశువులు బ్రతికినను ఎల్లకాలము దుర్బల శరీరులై కృశించుచుందు రనియు, వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు ఘంటాపథముగం జెప్పుచున్నను, మనము వారిమాటలను బెడచెవి నిడుచు తృణప్రాయముగం జూచుచున్నారము. వైద్యుల సాయము వ్యాయామస్థానములందును దేహారోగ్యవిషయములందును మన కక్కఱకువచ్చునే కాని, మనకొమరితల వివాహకాలనిర్ణయము చేయుటలో వారిజోలి మన కేల ? అయినను పూర్వకాలమునుండి వంశపరంపరంగ వచ్చుచున్న అతిబాల్యవివాహసదాచారము మన మిప్పు డేల విడువవలయును ? కావున అతి బాల్యవివాహ మవశ్యాచరణీయము. అమ్మహాయజ్ఞమున దీక్షవహించి మన పసిబాలల పశువులుగ నరిచేసి పుణ్యముల నార్జింతము. కాని ధర్మరక్షణపరాయణుం డగు భగవంతుండే యొకం డున్నయెడల, మనము చేసిన పాపములను మన మొప్పుకొన్నను లేకున్నను మనల శిక్షింపక మానడు. కాని యిప్పుడైనను మన పాపములు మనలం గట్టికొనుపక విడుచుచుండుట లేదు. ఆపాప కీటకములు నీతిజ్ఞానము అను కూకటివ్రేళ్ళను మొదలంట కొరికి[illegible]చుచు హిందూసంఘమను మహావృక్షమును నాశనము చేయుచునె యున్నవి.

స్త్రీలయెడ మనము గావించు
పంచమహాపాతకములు.

4. సంసారము.

"చ. తనుఁ గని పెంచినట్టి తలిదండ్రుల సోదరపాళి వీడి నా
ధున కెనలేదటంచుఁ దమతో సుఖదుఃఖము లొందు కాంతలన్
జనవునఁ జేరఁదీసి ఘనసౌఖ్యము లీయక వేఁచుచు న్నవా
వనటలఁ ద్రోయువారె కద భార్యలపాలిఁటి మృత్యుదేవతల్."

ఇప్పుడు మన స్త్రీహత్యామహాప్రబంధములోని చతుర్థాశ్వాసమునకు వచ్చినారము. దీనితో మన కథానాయిక యొకయింటి యిల్లాలైనది. శైశవమున స్వేచ్ఛఁగ నాడుకొననీయక కాలుసేతుల బంధించి, బాల్యమున విద్య నొసఁగక కన్నులకు గంత గప్పి, యుక్తవయసు రాకమున్న వివాహ మను గుదిగట్టను మెడకుఁ గట్టిపెట్టి, యిప్పు డామెను సంసార మను మహాసాగరమునఁ బడఁద్రోసి, అత్త యను మొసలిబారికి నప్పగించినారము. ఇఁక యామె పడు పాట్లు దైవమునకె యెఱుక. గండకత్తెగ యగు అత్త నొక్కుడులం బడి యామె కడలేని కష్టగండ్లఁ గుడుచుచుండ, మన మెన్నడేని యాయిడుముల నుడుప నొడికట్టియుంటిమా? అత్తల కత్తెసరువెట్టు గయ్యాళిగంప లగు కోడండ్రు ఎచ్చటనైన నొక రిరువు రుండిన నుందురు గాక! కాని అత్తల యడుగులకు మడుగులిడుచు వారికనుసన్నలఁ బనిసేయుచు వారిపెట్టుపోతలకు దోసిలియొగ్గుచు నూడిగములఁజేయు కోడండ్రు యెక్కడ జూచినను లెక్కకు మిక్కిలిగ నున్నవారు. వారి నీకత్తికోతలనుండి తప్పించుట మనచేతిలోనె యున్నది. మన మించుక కనుగలిగి చల్లనిపలుకులతో మందలించుచు మెలకువతో జోక్యము గలుగఁజేసికొంటిమేని యీపోరును మాపఁగలిగియుందుము. కాని మనహృదయములు మొండికత్తి బండతేరినందున మనయింటిలోనిపోరు మనకు గా దనుకొని దాని నెడలించుటకై మనవ్రేలైన నెత్తకున్నారము.

ఇదియే కదా మనము మనసతుల నాదరించు తీరు! కని పెంచి పెద్దవారినిఁ జేసి యరచేతిమానికములుగఁ జూచు దలిదండ్రులను అత్యంతప్రేమతో గారవించు సోదరీసోదరులను సఖీజనమును విడనాడి, యెన్నఁడును ముక్కుమొగ మెఱుఁగని

భర్తలు తమ్మేమో యుద్ధరింతు రని నమ్మి, వారిని దమదైవతములుగ భావించి, వారితోడిదె తమలోక మని యెంచి, వారిసుఖదుఃఖములు తమవిగనె తలపోసి, తమ ప్రాణమానమానసముల వారికె యర్పించి, సేవింపవచ్చిన యర్ధాంగుల మన మిట్లు చుల్కనజేయుట చెల్లునా? స్త్రీ లెట్లు గౌరవింపఁబడవలయునో మను విట్లు వ్రాసియున్నాఁడు.

పితృభిర్ భ్రాతృభిశ్చైతాః పతిభి ర్దేవరై స్తథా
పూజ్యా భూషయితవ్యాశ్చ బహుకల్యాణ మీప్సుభిః
యత్ర నార్యస్తు పూజ్యంతే రమంతే తత్ర దేవతాః
యత్రైతాస్తు నపూజ్యంతే సర్వాస్తత్రా ఫలాఃక్రియాః
శోచంతి జామయో యత్ర వినశ్యత్యాశు తత్కులం
నశోచంతి యత్రైతా వర్ధతే తద్ధి సర్వదా
జామయోయానిగేహాని శపంత్యప్రతిపూజితాః
తానికృత్యాహతానీవా వినశ్యంతిసమంతతః. మనుస్మృతి.

శుభముగోరు తండ్రులును సోదరులును భర్తలును మఱఁదులును స్త్రీలను గౌరవించి పూజింపవలెను.

ఎక్కడ స్త్రీలు గౌరవింపఁబడుదురో, అక్కడ దేవతలు సంతోషింతురు. ఎక్కడ గౌరవింపఁబడరో, అక్కడ సర్వకర్మములు నిష్ఫలము లగును.

స్త్రీలు ఎచ్చట దుఃఖింతురో, ఆసంసారము నశించును. ఎచ్చట సంతోషింతురో ఆవంశము సదా వృద్ధిజెందును.

స్త్రీలకు గౌరవము జూపమిచే వారు శపించినయెడల, వాసంసారములు మంత్రహతము లయినట్లు నిర్మూలము లగును.

మనము మనస్త్రీల నిట్లు గౌరవించుచుంటిమా? మనము ప్రతిదినము పగటియందు మనభార్యలతో నెన్నిగడియలు గడపుదుము? మనకుక్కకును గుఱ్ఱమునకును గడపు కాలము నైనను ఆమెయెడ మనము వినియోగింతుమా? కందుకక్రీడలయందును కేళీవిలాసములయందును మనము వినోదించు వేళలో నగవాలైన నామెతోఁ గాల్లింతుమా? మన మవలీలగఁ బొమ్మలు బుచ్చవలయు నన్న నెన్నియొ వేడుకలఁ గల్పించుకొందుము. ఆమె కేమైన ముచ్చటలఁ గొలుపుదుమా? మనయాత్మల నభివృద్ధిపరచుకొనవలయు నన్న ననేకసద్గ్రంథములఁ బఠింతుము. ఆమె యేమి చదువఁగలదు? విలాతిపీమంతిని యగు ఆనిబిసంతి మనమతగ్రంథములనెల్లఁ దర్చిచ్చి తర్చిచ్చి యందలి యామృతసారమును

తనివోవ రెండుచేతులతో జుట్టువట్టును గాని మనస్త్రీలు తద్రసము నించుక చవిచూచుట లేని యవస్థ లేఁట! సోదరులారా! మీధర్మపత్నులయెడ మీరు నెఱపవలసిన ధర్మముల నెఱపుచునెయుంటి మని మురియుచున్నారేమో? అట్లెంతమాత్రము మీ రాచరించుట లేదు. ఎంతకాలము వారు నీతిమత్సాంఘికవిషయములయందు మనతో సమమగు నభివృద్ధిగాంచుటకుఁ దగిన యవకాశములను గల్పింపక, వారిని గృహకల్లోలముల యందు ముంచియుంచుదుమో, యంతకాలమును వారియెడ మనవిధాయకకృత్యముల నెఱవేర్చుచుండుట లేదనియె చెప్పవలయును.

ఇంతతో నూరకుంటిమా? మనము చేసిన పాపములె పండి ఫలించినవో యను నట్లుగ, మనకథానాయిక యిప్పుడు గర్భముఁ దాల్చినది. శారీరశాస్త్రమును సరకుచేయక సంగమనియమములఁ బాటింపక తుచ్ఛసుఖములకు లోనై చట్టముప్రకారము శిక్షార్హమగు నేరములుగఁ బరిగణింపఁదగిన నీచకృత్యముల నాచరించుటకు సిగ్గు వహింపకున్నారము. కాని శిక్షాస్మృతి చొప్పున శారీరసాంఘికనిబంధనల యతిక్రమణము నేరముగ నెన్నఁబడకుండినను, దానిశిక్షల నది స్వయముగనె విధించుచున్నది. అట్లామె గర్భవతియై మనపాపములకు ప్రతిఫలముగ దుర్భరప్రసవవేదనల గాసిలుచుండ, మన మిప్పుడైనను జాలినొంది యాబాధ నివారించుటకై తగినవైద్యుల నియమింపక వారిని మంత్రసాను లను తంత్రపుబోనుల పాలుసేయుదుము. నిరక్షరకుక్షులగు నీమంత్రసానులు శిశువులపాలిటి మారణమంత్రములై శరీరతత్త్వమును గుర్తెఱుంగక తమ మిడిమిడిజ్ఞానమును బ్రయోగించి మేలుసేయుటకు బదులుగ పలుమాఱు ప్రమాదములకు లోనై తీరని వ్యాధుల నాపాదించుచున్నారు. ఇన్నిగండములు గడచి పిండము బయటపడినపిదప నాశిశువు ఆడుదియె యైనచో నిఁక తల్లిపాట్లు చెప్పవలసినదె లేదు. తమభార్యలు పారె పారెడు తమజాతిశిశువులనె గనుచుందు రను నపరాధము నారోపించి వారిని త్రోసిరాజని పునఃపరిణయము లాడు పురుషపుంగవులు కూడ అందందు గలరఁట. ఇట్లు హింసకు నన్యాయమును అన్యాయమునకు మానహానియుఁ దోడుపరచి స్త్రీజాతియెడ ఘోర దుష్టాపచారముల నొనరించుచు వారి నధోగతిపాలు చేయుచున్నారము.

మనయర్ధాంగు లగు నంగనల నిట్టు లధోగతి పాలుపరచి మనము ఉత్తమగతిఁ గాంచఁగలుదుమా? చేదతోఁ గలసి తీపియును నూతిఁబడును గదా! వారి నజ్ఞానవతులుగఁ జేసి మనము జ్ఞానవంతులము గా నేర్తుమా? ఒకగదిలో నొకభాగము నంధకారముగఁ జేసి మఱొకభాగము ప్రకాశవంతముగఁ జేయ నెవరికి శక్యము? శరీరమున నొకయవయవమునకు బాధ గలిగిన తక్కినయవయవములు గూడ బాధ నొందునట్లుసు

ఒకబండిచక్రము వక్రమైన రెండవచక్రము కూడ వక్రతనొందునట్లును, ఒక కావడికుండ భిన్నమైన రెండవకుండకూడ భిన్నమగుచుండునట్లును స్త్రీలు దుర్గతి నొందిన పురుషులును దుర్గతినొందక తప్పదు. వారు మన యర్ధాంగలక్ష్ము లనియు సహధర్మచారిణు లనియుఁ దలఁచి మనతో సమముగ విద్యావివేకస్వాతంత్ర్యముల నొసంగి, గౌరవించితి మేని, వారప్పుడు,

"గీ అఖిలదుఃఖరోగార్తున కౌషధంబు
సురుచిరంబుగ భార్యయె చూవె యెందు!
నొను భార్యాసమేతుఁడై యున్నవాని
కట్టియాపదలయ్యును నెఱుకపడవు."

అను భారతవచనమును సార్థకపరచి మనసంసారము స్వర్గతుల్యముగ నొనరింతురు. అట్లుగాక వారి నజ్ఞానాంధకారమునఁ బడవైచి దుఃఖముల పాలుసేయుదుమ యేని,

"మ నరకద్వారము, సాహసాకరము, పుణ్యాస్వర్గవిఘ్నంబు, దు
స్తరమాయాశతపేటి, దంభనిధి, దోషస్థాన, మపత్యమో
త్కరసుక్షేత్రము, కాలకూట, మమృతాకారంబు, స్త్రీయంత్రమున్
ధర నెవ్వాఁడు సృజించెఁ బూరుషగళోద్బంధక్రియాపాశమున్."

అను భర్తృహరిసుభాషితము నన్వర్థము చేసి మనసంసారము నరకతుల్యముగఁ గావింతురు. కావున,

సంతుష్టో భార్యయా భర్తా, భర్త్రా భార్యా తథైవచ
యస్మిన్నేవ కులే నిత్యం, కళ్యాణం తత్రవై ధ్రువమ్.

ఏగృహమునందు భార్యవలన భర్తయు భర్తవలన భార్యయు సుఖపడుదురో ఆగృహమునందు నిత్యకల్యాణము అగును.

అను మనుస్మృతివాక్యము ననుసరించి మనగృహముల సౌఖ్యవంతముగను మంగళప్రదముగను నొనరించుకొని నిత్యానందమున నోలలాడుదము.

స్త్రీలయెడ మనము గావించు
పంచమహాపాతకములు

5. వైధవ్యము.

ఇప్పుడు మన స్త్రీహత్యామహాప్రబంధమునందలి మహాపాతకములలో నత్యంతసంతాపకర మగు పంచమపాతకమునకు వచ్చితిమి. శైశవమున స్వేచ్ఛగ నాడుకొననీయక చెఱసాలయందు బంధించి నగలను సంకెలలఁ దగిల్చి, బాల్యమున విద్యయొసంగక చీఁకటికొట్టునఁ బడవైచి, వివాహ మను జన్మఖైదు వేసి పుస్తెయను బిళ్ళను మెడకుఁ గట్టి, సంసారమను ప్రవాసవాసమును గల్పించి యంతతోఁ దనివి నొందక యిప్పుడు మనకథానాయికకు వైధవ్య మను ఘోరకాంతారవాసమును విధించుచున్నారము.

ఇంతతో మనశిక్ష లాగినవా? ఓపురుషరాక్షసులారా! వీనియన్నిఁటి కంటెను క్రూరతర మైన శిక్షను మీరు స్త్రీలకు విధించియుండలేదా? అమానుష మును నతిదారుణమును నత్యంతఘోరమును నైన యాక్రూరకృత్యమును దొరతనము వారు బలవంతముగ నిర్బంధించి మాన్పించివేసిరి కాని లేకున్న స్త్రీల నందఱ నీసరికి భీకరాగ్నికీలలఁ గాల్చివైచి పుణ్యముఁ గట్టుకొనియుండరా? ఇప్పు డైన వారిని మీరు జీవములతో విడిచిపుచ్చినను నిరంతరసంతాపదావాగ్నిజ్వాలల వారిని వ్రేల్చుచుండలేదా?

ఇప్పుడు మనకథానాయిక మన మూఢులకు, బలిచిన సౌఖ్యపరంపరలకు వెలఁగము ముత్తికాఁబోలు, ప్రపంచసుఖములఁ బరిత్యజించి విరాగినియై తల గొరిగించుకొని మొగముపై ముసుఁగు వైచికొని భూషణముల నీడ్చివైచి నారచీరల ధరించుచు నొంటిపూట భోజనము గుడుచుచు నేలపెజ్జఁ బవ్వళించుచు వ్రతోప వాసములఁ బ్రొద్దులు పుచ్చుచున్నది.

ఓపురుషనామధారులారా! ఇప్పుడైనను మీ రామెపై జాలి నొందుచుం టిరా? ఇంక నైన నామెస్థితి మీకు దయనీయముగఁ దోఁచుటలేదా? ఏ మని యెఱుఁగుదురు? ఓ అనిత్యములు క్షణభంగురములు నగు ప్రాపంచికబంధములఁ దగు లువడి తుచ్ఛములైన విషయసుఖములఁ దేలియాడుచుఁ దుదకధోగతి పాలగుట కంటె నిర్మలవైరాగ్యము నవలంబించి నిత్యమును నిష్కళంకమును నగు మోక్ష సామ్రాజ్యమును బడయుటయె మానవజీవితమునకుఁ బరమార్థము కావున, మోక్ష

సాధనమగు వైరాగ్యమును దయామీకుఁ బ్రసాదించితి" మని వచించుచుంటిరా! అవును. మీరు వచించినది యథార్థమె. నిక్కముగ నాశ్రమము లన్నింటిలో సన్యాసాశ్రమ ముత్తమమైనదె. కాని, ప్రపంచ మన నేమియో యెఱుఁగక తిన్నఁగఁ గన్నులైనఁ దెఱవక వివాహ మన నేమియో భర్త యన నేమియో యెఱుఁగనికాలమున మీచే బలవంతముగ నేముక్కుపచ్చ లారని పసిబాలునకో, లేక కాటికిఁ గాళ్ళు చాఁచుకొనియున్న యే మూఁడుకాళ్ళ ముదుసలికో కట్టఁబడి, విధివశంబున భర్త గతింప, నిర్బంధవైధవ్యమహార్ణవమునఁ దలక్రిందులు వేయుచున్న పసిబాలలకు వైరాగ్య మన నేమి తెలియును? పరమాత్మతత్త్వము నెట్లు గుర్తింపఁగలుగును? సంసారసుఖసాగరమునఁ గుత్తుకబంటిగఁ దోఁప్పదోఁగి, సమస్తైశ్వర్యములఁ దేలియాఁడి, మనుమల మునిమనుమల నెత్తి, గడ్డములు మీసములు శిరోజములు నెఱసి యేకులబుటవలెనుఁగ నొప్పార, శరీరము కృశించి వాడి వత్తయి యూసరవెల్లిచందమున బీఁబనరాలఁ దేఱ "ఊరు పొమ్మన కాడు రమ్మనుచుండ" దుఁదకు చావఁగోరిక లేనిసమయమున నైనఁ, దమభార్యలు గతింపఁ, బునఃపరిణయములు పునఃపునఃపరిణయముల నాడ నించుకేనియు వెనుదీయక తగుదు మని సిద్ధపడెడు పురుషపుంగవులు సన్యాసాశ్రమమును స్వీకరించి తమజన్మములఁ బావనముఁ జేసికొన నొల్లరు, కాని ప్రపంచసౌఖ్యముల నించుకేనియుఁ జవిచూచి యెఱుఁగక యొకచెక్కిళ్లిన పాలును నొకచెక్కిలిచిన నీరును గాఁడిబాలవితంతువులు సన్యాసాశ్రమస్వీకారమునఁ దమ మనుగడల సార్థకపఱుపవలయునఁట! ఆహా! ఏమి, మీధర్మసూక్ష్మములు! ఏమి మీపరమవేదాంతరహస్యములు!! సన్యాసిను లనఁ గన్నులు తెఱవనియాఁడుబిడ్డ పసిబాలలును, గృహస్థు లనఁ గన్నులు మూఁతలుపడిన యఱువదేండ్ల ముసలిపెండ్లికొమరులునా? పాప మింతవఱకు మనపూర్వు లీయనాథలకు సగము కడుపు కాల్చి నను నొక్కపూఁట యైన నిన్ని మెతుకులు కుడువబెట్టి, యేముతుకగుడ్డ నొకట్టనిచ్చి, యే కఱకునేల నైనఁ బండుకొననిచ్చి, యింట నొకమూలఁ దలఁ దాఁచుకొననిచ్చుచున్నారు.

"సీ. ఓర్పుమై నుప్పిండి యుపవాస ముండనీ, మగనాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ
సద్భక్తి దేవతార్చనము సల్పంగనీ, మగనాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ
తిరిగి నానాపుణ్యతీర్థము లాడనీ, మగనాలి సరిపోల్పఁ దగదు విధవ

గీ. నిద్ర మేల్కాంచి శేషాది నియమపరత। నహిమభానునివీక్షింప కటకటమ్మ
తగదు వీక్షింప నదునకు దల్లి వది౬। నత్తగారిని దప్పించి యన్యవిధవ.

ఈ. జీవముతోడ బాసి యశుచిత్వముఁ బొందిన మేను కుంభతో
యాపబృవాభిషేకము సహస్రఘటంబుల నాచరించినన్
బావన మౌనె? యట్ల పతిఁ బాసి వితంతుత నొందినట్టి రా
జీవదళాయతాక్షి యశుచిత్వము వాయదు వేతెఱంగులన్

గీ. ప్రియము గలిగిన నంగీకరింపవలదు। ముండకీవన రేపాడి మోము జూచి
బెసిమాలిన పరమనిర్భాగ్యరాలు। విధవ, దానియాశీస్సును విషసమంబు'
అని కాశీఖండమున వర్ణింపఁబడియున్నది. ఈశిక్షలే దుర్భరముగఁ దలఁచుచుండ, నిఁక మీరా వారికి సన్యాస మిప్పించి యిదివరకు బెట్టుచున్న పట్టెడుమెతుకులు నెగబెట్టి దేశములవెంట బిక్షల నాగరింపుఁడనియు, పంచనుండి పొరఁదోలి యేచెట్టునీడనో యాశ్రయింపుఁడనియు శాసింపనున్నారు. ఓ యపూర్వనాగరికాగ్రగణ్యులారా! ఇంతట నైన మీకు తృప్తి కలుగునా? లేక యింకేమైన నూతనశిక్షలఁ గల్పింతురా?

అయినను మి మ్మనవలసిన పని యేమున్నది? మి మ్మాశ్రయించిన దురాచార పిశాచము ననవలయు సమస్తశాస్త్రముల నభ్యసించి గొప్పగొప్పపరీక్షలం దేఱి యున్నతపదవు లంది ప్రాపంచికజ్ఞానసంపదచేఁ దులతూఁగుచుంటి మని గర్వించు మహామహులను సయితము నావహించి వెఱ్ఱిశివము లాడించుచున్న ప్రజ్ఞావంతురా లగు నోదురాచారపిశాచమా! ఎన్ని వేల వితంతువుల నీపొట్టఁబెట్టుకొన్నను, ఎన్ని లక్షల గర్భస్రావములచేఁ దప్పితీర్చుకొన్నను, మఱి యెన్నికోట్లనెత్తురుకంద లగు శిశువులను దిగమ్రింగినను, నీయాఁకలి చల్లారినదికాదుగదా! ఛీ! ఛీ! చండాలీ!. నీవే రూపమాని నాయెదుర నిలువఁబడినచో దారతనమువారి శిక్షాస్మృతికి లోఁ బడినను నొక్కవ్రేటున నిన్ను దెగనరికి మాతృదేశమును గాపాడుకొనియుందును.

ఓసోదరులారా! మీ రించుకసేపు మి మ్మాశ్రయించిన పూర్వాచారము నావల నుంచి యీశ్వరప్రతిపాదిత మగు మీమనస్సాక్షితో చిరకాలసముపార్జిత మైన జ్ఞానజ్యోతిసహాయమున నిశ్చలమనస్కులరై యోజించి, మీసంఘము నందలి వితంతువులయెడ మీరు న్యాయముగ వర్తించుచుంటిరేమొ వచింపుఁడు. వారికి మీరు వివాహములు చేయకున్న మానెఁ గాని, వారు సంఘమునకు భార ముగా నుండునట్లైనఁ జేయుఁడు.

స్త్రీజన్మమునకు వివాహ మొక్కటియే ముఖ్యాదర్శము కాదు. స్త్రీలు వివాహములు చేసికొనకున్నను, నీతికి నియమమునకు గట్టుపడి యుండఁగలరు. వారియెడఁ గల దురభిమానమునఁ బురుషులు, "స్త్రీణాం..............కామం చాష్టగుణంభవేత్"........"కామ మెప్పుడుఁ రమణునికంటె నెన్మిదిగుణం బులు కాదె లతాంగి కారయఁ" అను శాస్త్రప్రమాణములఁ జూపినఁ జూపు దురు గాక! కాని పురుషులవలె స్త్రీ లంతగ విషయసుఖములఁ దగులువడియుండ రనుటమాత్రము నిక్కువము. కామాంధకారమునఁ గన్నులు గానక యిచ్చవచ్చి నప్పుడెల్లఁ దమతుచ్ఛకోరికలఁ దీర్చుకొన సమయనియమముల నైనఁ బాటింపక భార్యల బలవంతపరచువారీపురుషపశువులే. స్త్రీలు రజస్వలలై యుండరాని సమయమున నున్నను, నిండుగర్భవతులై దరిఁ జేరరాని సమయమున నున్నను, సిగ్గులఁ దిగఁగోసి వారి సంవిత్రపు నుంకించెడివారీపురుషకసాయిలే. ఈవిషయముల స్త్రీలను వారిదారిని వారిని బోనిచ్చినయెడ, వారు పవిత్రమైన ప్రకృతిధర్మములఁ బాటించి తమసహజధన మగు మానమునఁ గట్టుపడియుందురు. కావున స్త్రీలు వివాహమాడుటకును బిడ్డలఁ గనుటకును విధవ లగుటకునే నిర్దే శింపఁబడి రని యెంచకుఁడు. వారు పురుషుల నుద్ధరింప నవతరించిన కులదేవత లని భావింపుఁడు. వారి నజ్ఞానాంధకారమునఁ బడియుంచక జ్ఞాననేత్రమును విక సింపఁజేసి వారివలన సంఘమునకును సంసారమునకును వారికిని ప్రయోజనములు గలుగునట్లు చేయుఁడు. అప్పుడు వారు మనకు సహాయకారులై సహధర్మచారిణులై యర్ధాంగులై తోడునీడలై చేదోడువాదోడులై కొంగుబంగారములై విలసిల్లఁగ లరు. అప్పుడు మనము సంసారమహాసాగరమునుండి విముక్తులమై యీశ్వరకృపకుఁ బాత్రుల మగుదుము. సర్వేశ్వరుఁడు తనకృపామృతమునచే మానవహృదయపంకములఁ గడిగివేసి మనమార్గములు నగుస్త్రీసంఘమునకు నుపకారము గలుగ వర్తించునట్లు మనల ననుగ్రహించుఁగాక!

మానవసేవ.

మత సంఘ పరిశ్రమ భాషావిషయములఁ జర్చించు

సచిత్ర మాసపత్రిక.

రాజమహేంద్రవరము.

పత్రికాసంపాదకులు — నాళము కృష్ణారావు, సత్యవోలు అప్పారావు.

మ. గరిమన్ స్వర్ణ మనేకభూషణములై గన్పట్టు చందంబునన్
పరమాత్ముం డఖిలప్రపంచమయుఁడై భాసిల్లుగానన్ జరా
చరరూపోజ్జ్వలసర్వభూతములకున్ సంప్రీతి గావించుచున్
నిరతిన్ మానవసేవ సర్వజనముల్ నిత్యంబు సేయందగున్

భూమండలమున మన భరతఖండము తక్క తక్కిన దేశములెల్ల నాగరికాగ్రగణ్యములై సమస్త సౌఖ్యములతోఁ దులతూగుచు భూలోకస్వర్గములై యొప్పి భాసిల్లుచున్నవి. నిన్న మొన్నటివఱకును గన్నులు దెఱవని విదేశీయులు తమ గాఢనిద్రనుండి మేల్కాంచి యొక్కపెట్టున మహోన్నతదశ నందుచున్నారు.

అనేకశతాబ్దములకు బూర్వమే లోకపూజ్యులగు మహర్షులచేతను, జగద్విఖ్యాతయశులగు చక్రవర్తులచేతను, దేశభక్తులగు ప్రజలచేతను ప్రకాశించుచు సకలలోకగురుపీఠము నధిష్ఠించిన మన భరతవర్షము నేఁడు కళావిహీనమై యధఃపతిత మగుచున్నది.

అశేషశేముషీధురంధరు లగు దేశబంధు లహోరాత్రములు శ్రమపడి సమార్జించిన జ్యోతిశ్శాస్త్రము గగనకుసుమ మైనది. వైద్య శాస్త్రములు మందునకైనఁ గానరాకున్నవి. శిల్పములు స్వల్పము లైనవి. చేతిపనులు చేజారిపోయినవి.

అజ్ఞానవ్యాధిగ్రస్తమై ప్రాణమాత్రావశిష్టమై యున్న మనదేశదేహమును సమయసముచితోపాయసిద్ధౌషధసేవనంబున నారోగ్యయుక్తముగ జేయక కతిపయకాల ముపేక్షించితిమేని యపాయము సంభవించును. కావున మనయార్యసనాతనమును సముద్ధరింపవలయును. మనయాచారముల సంస్కరించుకొనవలయును. సారస్వతము నుజ్జీవింపజేయవలయును. ప్రకృతిశాస్త్రముల బలపరచుకొనవలయును

ఇవ్విధమున మానవసేవ సేయవలయునని యీ 'మానవసేవను' నెలకొల్పినారము. మానవసేవయే దేశసేవయు, దేశసేవయే యీశ్వరసేవయు, గావున దీనిం జేపట్టి మీపట్టివలెఁ బోషించుభారము మీపయిం బెట్టినారము.

64 పుటలను గలిగి, చిత్రపటశోభితమై విలసిల్లు నీపత్రిక సర్వజనసులభముగ నుండునట్లు సంవత్సరమునకు రు. 3 లు మాత్రమె చందా నేర్పరచినారము. అభిమానులకు రు. 5 లు; పోషకులకు రు. 10 లు; రాజపోషకుల యాదరము వారి యౌదార్యాధీనము.

మానవసేవా కార్యస్థానమున వెలకు దొరకు గ్రంథములు.

1. కబీరు.—(ఇందు చరిత్రాంశము వచనముగను, ఉపదేశములు పద్యములుగ నుండును.) అత్తిలి సూర్యనారాయణగారిచే రచియింపబడినది. 0-2-0

2. బంగాళాదుంప.—నిడదవ్రోలు వేంకటరావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-2-8

3. అగ్గిపెట్టెలయంత్రశాల.—కందుల శ్రీమన్నారాయణగారిచే రచియింపబడినది. 0-4-0

4. లోకపావనశతకము —(ఇందలి పద్యములు భక్తిరసము నొలికించును) ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారిచే రచింపబడినది. 0-2-0

5. కోటిలింగశతకము.—(రామలింగేశశతకమునను సరించి వ్రాయబడినది. ఇందలిపద్యములు నీతిని దేశభక్తిని పురికొల్పును.) సత్యవోలు అప్పారావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-3-0

6. స్త్రీలయెడ మనము గావించు పంచమహాపాతకములు. నాళము కృష్ణారావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-1-0

7. వీరమతి.—(వీరరసప్రధానమైన యేడంకముల నాటకము. ఇందు దేశాభిమానము, స్వార్థత్యాగము, స్త్రీసాహసము ప్రదర్శింపబడును) మంగిపూడి వేంకటశర్మ, ముట్నూరి వేంకటసుబ్బారాయడుగార్లచే రచియింపబడినది. 0-10-0

8. భారతీయసందేశము.—(స్వదేశాభిమానమును, విదేశయాత్రవలని ప్రయోజనములను వెల్లడించు నొక భాణము.) కవుకొండల వేంకటరావుగారిచే రచియింపబడినది. 0-1-6

9. భక్తితరంగిణి.—(ఇందు భగవద్భక్తి, దేశభక్తి, మానవసేవ మున్నగువాని గూర్చినపద్యములు గలవు.) 0-2-0